

Asia: E 14/2026 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Kilpailukykyisen ja kestävän EUn biotalouden strategiakehys, ti 14.4.2026 klo 10.00 (E 14/2026 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Ilkka Leinonen

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Komissio on 27.11.2025 julkaissut tiedonannon: Kilpailukykyisen ja kestävän EU:n biotalouden strategiakehys (A Strategic Framework for a Competitive and Sustainable EU Bioeconomy) (COM(2025) 960 final). Ministerivaliokunta julkaisi tästä muistion 13.3.2026, ja siinä tuodaan esille Suomen kanta Komission tiedonantoon. Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt tähän lausuntoa Luonnonvarakeskukselta.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus pitää EU:n uutta biotalousstrategiaa myönteisenä ja toteaa sen olevan merkittävä edistysaskel fossiilitaloudesta irtautumisessa. Strategia sisältää kuitenkin edelleen puutteita, joista merkittävimmät ovat seuraavat:

- 1) Strategia ei edistä riittävässä määrin biotalouden hyödyntämistä ilmastomuutoksen hillinnässä ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.
- 2) Strategia ei esitä riittäviä keinoja kestävän biomassan saatavuuden turvaamiseksi eikä sen tuotannon lisäämiseksi.

Jo pelkästään strategian visio on ilmastomuutoksen hillinnän kannalta puutteellinen. Siinä todetaan, että ”Vuoteen 2040 mennessä EU:ssa käytetään laajalti kestäviä biopohjaisia materiaaleja ja tuotteita, kuten rakennusmateriaaleja, biokemikaaleja, tekstiilejä, lannoitteita, kasvinsuojeluaineita ja muoveja”. Nämä ovat hyviä fossiilittomia ratkaisuja, mutta niiden avulla voidaan vähentää vain murto-osa fossiilisista kasvihuonekaasupäästöistä, joista ylivoimaisesti suurin osa syntyy fossiilisen energian käytöstä. Biotalousstrategiassa olisi merkittävä potentiaalinen rooli näiden päästöjen vähentämisessä, mutta EU:n biotalousstrategiassa tämä ratkaisu jää täysin sivuosaan.

Strategian tavoitteet keskittyvät biotalouden taloudellisiin vaikutuksiin ja arvonnalliseen tuottamiseen. Strategiassa kuitenkin todetaan (kohta 2.1), että ”biomassaa olisi mahdollisuuksien mukaan käytettävä suuremman arvonnallisuuden tuotteissa ja materiaaleissa, jotka varastoivat hiiltä pidempään ja korvaavat fossiiliset materiaalit”. Tämä on merkittävä maininta, koska biopohjaisten hiilivarastojen tuottaminen ei välttämättä tuota merkittävää arvonnallista, mutta sillä on ratkaiseva rooli ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

Vaikka biopohjaisen energiantuotannon tarve huomioidaan, sen rooli strategiassa on jäänyt hyvin rajalliseksi: ”jäännös- ja sekundäärivirtoja voidaan käyttää energiantuotantoon erityisesti silloin, kun vaihtoehtoisia vähähiilistämistratkaisuja ei ole tai kun biomassaaenergialla varmistetaan

energiaturvallisuus ja energian kohtuuhintaisuus”. On kuitenkin syytä huomata, että fossiilittomien polttoaineiden tarve tulee merkittävästi kasvamaan EU:ssa ja myös globaalisti tulevien vuosikymmenien aikana. Pelkästään ReFuelEU Aviation -asetuksen tavoitteet edellyttävät, että kestäviä biopolttoaineita tai biogeeniseen hiilidioksidiin perustuvia synteettisiä lentopolttoaineita tuotetaan kymmeniä miljoonia tonneja vuodessa. Lisäksi biopolttoaineiden tarve kasvaa meriliikenteessä, ja myös tieliikenteessä biopolttoaineet toimivat välivaiheena ennen liikenteen täydellistä sähköistämistä. Sähkön ja kaukolämmön tuotannossa bioenergia on vielä pitkään monissa tilanteissa ainoa fossiilista energiaa korvaava vaihtoehto tuuli- ja aurinkoenergian tuotantovaihtelujen tasaamisessa.

Edellä mainitut biomassan uudet käyttökohteet vaativat kestävän biomassan tuotannon lisäämistä EU:ssa. Vaikka strategiassa tunnistetaan että ”Kestävän biomassan saatavuus on kuitenkin rajallista”, siinä ei esitetä keinoja biomassan saatavuuden turvaamiseksi eikä sen tuotannon lisäämiseksi.

Strategiassa painotetaan biomassan kaskadikäyttöä sekä kierrätyksen ja jäännösvirtojen käytön tehostamista. Vaikka nämä ovat merkittäviä edistysaskelia, ne eivät riitä kattamaan edellä mainittujen uusien biomassan käyttökohteiden tuottamaa raaka-aineen lisätarvetta. On syytä huomata, että jo nyt suurin osa biotaloudessa käytetystä puubiomassasta päättyy lopulta uusiutuvan energian lähteeksi, joten mahdollisuudet kattaa lisääntyvä fossiilittoman energian tarve pelkästään kaskadikäytön ja jäännösvirtojen avulla on rajallinen.

Tämän vuoksi olisi välttämätöntä, että strategiassa panostettaisiin huomattavasti enemmän siihen, että kestävän biomassan saatavuus varmistettaisiin myös tulevaisuudessa, jolloin pystyttäisiin kattamaan kehittyvän biotalouden tuottamat lisätarpeet, ja biomassan primäärituotantoa lisättäisiin kestävyysasettamissa rajoissa. Keinoja tämän toteuttamiseen olisivat esimerkiksi biomassan käyttöä tarpeettomasti rajoittavan monimutkaisen sääntelyn purkaminen, sekä toimet metsien kasvun parantamiseksi ja uuden metsäpinta-alan tuottamiseksi.

Strategiassa todetaan, että ”Jäsenvaltioita kannustetaan määrittämään myös biotalouden kansalliset strategiset profiilinsa – esimerkiksi primääribiomassan tuottajina, suuren lisäarvon jalostajina, sinisen biotalouden edelläkävijöinä tai biopohjaisten innovaatioiden keskittyminä – sekä sisällyttämään ne kansallisiin ja alueellisiin kumppanuussuunnitelmiinsa ja kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiinsa”. Suomen osalta lisäarvon jalostamisella ja innovaatioiden tuottamisella on merkittävä rooli, mutta ennen kaikkea tärkeää on, että Suomella on primääribiomassan tuotannossa yksi merkittävimmistä potentiaaleista koko Euroopassa. Tämän potentiaalın turvaamiseen ja primäärituotannon tehostamiseen tulisikin panostaa myös kansallisessa politiikassa.

Esteiden poistamisen osalta (kohta 1.1) strategiassa todetaan, että ”Fossiilipohjaisiin vaihtoehtoihin verrattuna biopohjaiset tuotteet voivat tuottaa ympäristöhyötyjä, jotka eivät aina näy kuluttajille. Tuotteen ympäristöjalanjälkeä koskevien menetelmien käynnissä oleva tarkastelu parantaa tapaa, jolla biopohjaisia materiaaleja, kemikaaleja ja tuotteita arvioidaan ja vertaillaan”. Tämä on merkittävä maininta, koska nykyiset ympäristöjalanjälkimenetelmät eivät pysty täysin todentamaan kaikkia biotalouden tuottamia ilmastohyötyjä. Tämän vuoksi elinkaaritarkasteluun perustuvaa menetelmäkehitystä tarvitaan

10.4.2026

edelleen näiden hyötyjen luotettavaksi arvioimiseksi.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskus pitää EU:n uutta biotalousstrategiaa myönteisenä ja toteaa sen olevan merkittävä edistysaskel fossiilitaloudesta irtautumisessa. Strategia sisältää kuitenkin edelleen puutteita, joista merkittävimmät ovat seuraavat: 1) Strategia ei edistä riittävässä määrin biotalouden hyödyntämistä ilmastomuutoksen hillinnässä ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa, ja 2) Strategia ei esitä riittäviä keinoja kestävän biomassan saatavuuden turvaamiseksi eikä sen tuotannon lisäämiseksi.

Strategiassa painotetaan biomassan kaskadikäyttöä sekä kierrätyksen ja jäännösvirtojen käytön tehostamista. Vaikka nämä ovat merkittäviä edistysaskelia, ne eivät riitä kattamaan uusien biomassan käyttökohteiden, ja erityisesti ilmastotavoitteiden vaatiman fossiilittoman energian lisääntyvän käytön tuottamaa raaka-aineen lisätarvetta.

Tämän vuoksi olisi välttämätöntä, että strategiassa panostettaisiin huomattavasti enemmän siihen, että kestävän biomassan saatavuus varmistettaisiin myös tulevaisuudessa, jolloin pystyttäisiin kattamaan kehittyvän biotalouden tuottamat lisätarpeet, ja biomassan primäärituotantoa lisättäisiin kestävyiden asettamissa rajoissa.

Jani Lehto

Johtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 10.04.2026 klo 13:11:01.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:

Ilkka Leinonen

Ilkka Leinonen

Liitteet:

Tiedoksi: